

Tema: Romantika na Slovenskem

Naloga pisanja 1

France Prešeren – svobodni duh preteklega časa!

Napiši povzetek.

Situacija: Ob slovenskem kulturnem prazniku prebereš na spletni strani <http://www.nms.si> članek z naslovom „*France Prešeren – svobodni duh preteklega časa!*“. Ker se ti zdi vsebina zanimiva, jo želiš predstaviti svojim sošolkam in sošolcem in zato napišeš povzetek.

Preberi članek „*France Prešeren – svobodni duh preteklega časa!*“, ki ga je napisala Urša Pajk (priloga 1).

Napiši **povzetek** in obdelaj naslednje naloge:

- Povzemi glavne informacije izhodiščnega besedila.
- Analiziraj, kako ocenjuje avtorica članka praznovanje slovenskega kulturnega praznika.
- Imenuj in oceni nalogo, ki jo pripisuje avtorica članka muzealcem.

Besedilo naj obsega od 160 do 200 besed. Odstavke označi s prazno vmesno vrstico.

France Prešeren – svobodni duh preteklega časa!

Avtorica: Urša Pajk

Knjižnica Narodnega muzeja Slovenije – od 1. do 28. februarja 2011

Zopet je februar in priložnost, da se spomnimo na našega poeta. O njem se je že veliko pisalo, razpravljalo in brusilo jezike. Nekateri so ga sodili zelo strogo, drugi so ga kovali v zvezde. Še danes ni nič drugače. Kdo vse je bil Prešeren? Nepopravljivi romantik, intelektualni boem, svobodni duh, vizionar, upornik z razlogom, veličastna pesniška duša, svetovljan, popotnik, doktor Fig, ljubljenec žensk in dobre kapljice, občutljivo ranjeno srce. S svojimi deli in dejanji nedvomno predstavlja določen nacionalni simbol. Med Slovenci ni skoraj nikogar, ki ne bi znal povedati vsaj eno kitico, katere od njegovih pesmi. Sploh naslednji verzi, so se nam globoko zasedrali v srce: „O, Vrba, srečna draga vas domača, kjer hiša mojega stoji očeta...“ Pesnik nas je zvesto spremljal že v času našega otroštva - srečevali smo ga v učbenikih, na proslavah, v knjigah. Danes ga radi prepevajo in opevajo različni ustvarjalci - tudi rock glasbeniki, ki so npr. predelali našo himno. Nesmrtno zaljubljeni mladeniči si pri njem še vedno radi izposojajo rime. Sploh nemirnim, nerazumljenim umetnikom je blizu in v nekakšno uteho.

Tokratna vitrina meseca se torej nanaša na Franceta Prešerna, njegove pesmi, knjige in Prešernove nagrade, saj so del kulturnega praznika. Med preteklimi dobitniki Prešernovih nagrad in nagrad Prešernovega sklada bi jih omenili le nekaj: Stane Sever, Lojze Dolinar, Veno Pilon, Pia in Pino Mlakar, Frane Milčinski, Dubravka Tomšič Srebotnjak, Miško Kranjec, Vanda Gerlovič, Alenka Gerlovič... Ko pobrsamo po starih časopisih, vidimo, da so jih nekateri vrli Slovenci dobili kar večkrat. So pa tudi taki, ki so jih zavrnil. Vedno ima nagrada nek pomen, tudi če jo zavrneš, saj s tem mogoče še bolj direktno pokažeš na kakšen akuten >kulturni žulj<. Seveda pa se na ta dan lahko >spotaknemo< tudi ob druge velikane: Primoža Trubarja, Jurija Dalmatina, Adama Bohoriča, Valentina Vodnika, Marka Pohlina, Frana Levstika, Simona Gregorčiča, Ivana Cankarja in na vse ostale.

Spomin iz mojega otroštva na kulturni dan... Z mammo sva vselej kupili dve knjigi (eno „odraslo“ in drugo „otroško“), obiskali razstavo ali koncert in prebrali vsaj tri Prešernove pesmi. Nikoli ni manjkala tista o Povodnem možu: „Na Starem so trgu pod lipo zeleno trobente in gosli, in cimbale pele.“ Mi smo muzealci in se vsak dan srečujemo s kulturo, knjigami, predmeti, raritetami. Upam, da bomo tudi v bodoče ohranili vse slovenske kulturne hrame in mogoče dobili še kakšnega novega. V preteklem letu smo veliko razmišljali o Notranjskem muzeju. Kultura je bila vedno sirota, ni pa nujno, da moramo (po)stati ponižni tudi kulturni delavci. Ne čakajmo predolgo, saj kakor pravi pesnik: „Dolgost življenja našega je kratka!“

Prijeten in poučen kulturni dan vam želim!

Za kulturo, z muzeji naprej!

Avtorica: *Urša Pajk*, Narodni muzej Slovenije

Vitrina je na ogled v odpiralnem času knjižnice.

Fotografija: Fotografija jedkanice slikarja – Saša Šantel z naslovom Pesnik in Julija iz knjige: Prešernov album (uredil France Kidrič), I. 1949, izdala Ljudska pravica v Ljubljani.

vir: http://www.nms.si/index.php?option=com_content&view=article&id=492%3Avitrina-meseca-france-preeren-svobodni-duh-preteklega-asa-&catid=50%3Avitrina-meseca&Itemid=289&lang=sl [7. 7. 2014]

Tema: Romantika na Slovenskem

Naloga pisanja 2

Prešernova Zdravljica

Napišite interpretacijo umetnostnega besedila.

Situacija: Za sošolke in sošolce pripraviš vsebinsko analizo Prešernove »Zdravljice«. Interpretacija in analiza besedila sta del govornega nastopa pri pouku slovenščine.

Preberi pesem „Zdravljica“ (priloga 2).

Napiši **interpretacijo umetnostnega besedila** in obdelaj naslednje naloge:

- Imenuj teme in motive v literarnem besedilu.
- Predstavi ideje in vrednote, ki jih zagovarja lirski subjekt.
- Analiziraj oblikovne značilnosti pesnitve.
- Utemelji, zakaj je sedma kitica primerno besedilo za državno himno.

Besedilo naj obsega od 360 do 400 besed. Odstavke označi s prazno vmesno vrstico.

Naloga pisanja 2/Besedilna priloga 2

France Prešeren: Zdravljica (1848)

Prijatljí! odrodíle²
so trte vince nam sladkó,
ki nam oživlja žíle,
srce razjásni in oko,
ki utopi
vse skrbi,
v potrtih prsih up budi!

Komú narpred³ veselo
zdravljico, bratje! čmo⁴ zapét!
Bog našo nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov sloveče matere!

V sovražnike 'z oblakov
rodú naj naš'ga treši⁵ gróm;
prost, ko je bil očakov,
naprej naj bo Slovincov dom;
naj zdrobé
njih roké
si spone, ki jih še težé!

Edinost, sreča, sprava
k nam naj nazaj se vrnejo;
otrók, kar ima Slava,
vsi naj si v róke sežejo,
de⁶ oblast
in z njo čast,
ko préd, spet naša boste last!

Bog živi vas Slovenke,
prelepe, žlahtne rožice;
ni take je mladenke,
ko naše je krvi dekle;
naj sinóv
zarod nov
iz vas bo strah sovražnikov!

Mladenči, zdaj se pije
zdravljica vaša, vi naš up;
ljubezni domačije
noben naj vam ne usmrti strup;
ker zdaj vas
kakor nas,
jo srčno bránit kliče čas!

Živé naj vsi naródi,
ki hrepené dočakat dan,
ko, koder sonce hodi,
prepir iz svéta bo pregnan,
ko rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!

Nazadnje še, prijatlji,
kozarce zase vzdignimo,
ki smo zato se zbratli,
ker dobro v srcu mislimo;
dókaj dni
naj živí
vsak, kar nas dobrih je ljudi!

vir: http://www.preseren.net/slo/3_poezije/13_zdravljica.asp [7. 7. 2014]

¹ *Prijatlji!* = Prijatelj!

² *odroditi* = roditi

³ *narpred* = najprej

⁴ *čmo* = hočemo

⁵ *treši* = trešči

⁶ *de* = da